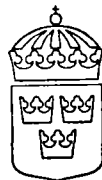

Regeringens proposition

1990/91:196

om ändring i lagen (1973:1199) om
ersättning från den internationella
oljeskadefonden

Prop.
1990/91:196

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 23 maj 1991.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Laila Freivalds

Propositionens huvudsakliga innehåll

Genom lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden har vissa artiklar i den i Bryssel den 18 december 1971 avslutade konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (fondkonventionen) införlivats med svensk rätt. Lagen trädde i kraft den 16 oktober 1978. Vid samma tidpunkt blev konventionen gällande för Sverige. Den genom konventionen upprättade fonden kallas vanligen internationella oljeskadefonden.

Ändringar i fondkonventionen kan i vissa hänseenden beslutas av oljeskadefondens församling med tre fjärdedels majoritet.

Oljeskadefondens församling har vid olika tillfällen beslutat att göra ändringar i fondkonventionen. Genom den senaste ändringen i september 1990 har bl. a. vissa ytterligare sjösäkerhetskrav införts som villkor för utbetalning av ersättning från fonden till fartygsägare.

I propositionen föreslås att denna ändring i fondkonventionen skall införlivas med svensk rätt genom en ändring i lagen om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 februari 1992.

Lag om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden

till följd av ändringar av den i Bryssel den 18 december 1971 avslutade konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja skall ha ändrad lydelse i de avscenden som anges i det följande¹.

Bilaga

Artiklarna 1–13 av den internationella konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja²

International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage

(Supplementary to the International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1969)

Compensation and indemnification

Article 4

4. (a) Except as otherwise provided in subparagraph (b) of this paragraph, the aggregate amount of compensation payable by the the Fund under this Article shall in respect of any one incident be limited, so that the total sum of that amount and the amount of compensation actually paid under the Liability Convention for pollution damage caused in the

Convention internationale portant création d'un fonds international d'indemnisation pour les dommages dus à la pollution par les hydrocarbures

(destinée à compléter la Convention internationale de 1969 sur la responsabilité civile pour les dommages dus à la pollution par les hydrocarbures)

Indemnisation et prise en charge financière

Article 4

4. a) Sauf dispositions contraires de l'alinéa b) du présent paragraphe, le montant total des indemnités que le Fonds doit verser pour un événement déterminé en vertu du présent article est limité de manière que la somme de ce montant et du montant des indemnités effectivement versées, en vertu de la Convention sur la responsabilité, pour réparer

Internationell konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja

(utgörande tillägg till 1969 års internationella konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja)

Ersättning och gottgörelse

Artikel 4

4. (a) Om ej annat föreskrivs under (b) i detta stycke, är det sammanlagda ersättningsbelopp som fonden skall utge enligt denna artikel för en och samma olycka begränsat så att summan av nämnda belopp och det ersättningsbelopp, som faktiskt betalats enligt ansvarighetskonventionen för skada genom förorening som uppkommit inom fördrags-

¹ Ändringarna innebär att artikel 4 fjärde stycket och artikel 5 tredje stycket (a) (i), (ii) och (iv) i bilagan till lagen får ändrad lydelse.

² Artiklarna 14–48 finns intagna i prop. 1973:140 s. 264–295.

<i>Compensation and indemnification</i>	<i>Indemnisation et prise en charge financière</i>	<i>Ersättning och gottgörelse</i>
Article 4	Article 4	Artikel 4
<p>territory of the Contracting States, including any sums in respect of which the Fund is under an obligation to indemnify the owner pursuant to Article 5, paragraph 1, of this Convention, shall not exceed 60 millions units of account or 900 million monetary units.</p> <p>(b) The aggregate amount of compensation payable by the Fund under this Article for pollution damage resulting from a natural phenomenon of an exceptional, inevitable and irresistible character shall not exceed 60 million units of account or 900 million monetary units.</p>	<p>des dommages par pollution survenus sur le territoire des Etats contractants, y compris toute prise en charge financière dont le Fonds devra accorder le bénéfice au propriétaire en application de l'article 5, paragraphe 1, de la présente Convention n'excède pas 60 millions d'unités de compte ou 900 millions d'unités monétaires.</p> <p>b) Le montant total des indemnités que le Fonds doit verser en vertu du présent article pour des dommages par pollution résultant d'un phénomène naturel de caractère exceptionnel, inévitable et irrésistible, ne peut excéder 60 millions d'unités de compte ou 900 millions d'unités monétaires.</p>	<p>slutande stats område, inbegripet varje belopp som fonden är skyldig att gottgöra ägaren enligt artikel 5 första stycket i denna konvention, icke får överstiga 60 miljoner beräkningsenheter eller 900 miljoner monetära enheter.</p> <p>(b) Det sammanlagda ersättningsbelopp som får betalas av fonden enligt denna artikel för skada genom förorening, som orsakats av en naturhändelse av osedvanlig karaktär vilken icke kunnat undvikas och vars följder icke kunnat förhindras, får icke överstiga 60 miljoner beräkningsenheter eller 900 miljoner monetära enheter.</p>
----- Article 5	----- Article 5	----- Artikel 5
<p>3. The Fund may be exonerated wholly or partially from its obligations under paragraph 1 towards the owner and his guarantor if the Fund proves that as a result of the actual fault or privity of the owner:</p> <p>(a) the ship from which the oil causing the pollution damage escaped did not comply with the requirements laid down in:</p>	<p>3. Le Fonds peut être exonéré, en tout ou en partie, des obligations qui lui incombent envers le propriétaire et son garant au titre des paragraphes 1 et 2 du présent article, s'il prouve que, par la faute personnelle du propriétaire:</p> <p>a) le navire dont proviennent les hydrocarbures qui ont causé le dommage par pollution n'a pas observé les prescriptions formulées dans:</p>	<p>3. Fonden kan befrias helt eller delvis från sina förpliktelser mot ägaren och dennes garant enligt första stycket, om fonden visar att på grund av fel eller försummelse av ägaren själv:</p> <p>(a) det fartyg från vilket den olja som orsakade skadan genom förorening härörde icke uppfyllde föreskrifterna i</p>

Article 5

(i) the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973, as modified by the Protocol of 1978 relating thereto, and as amended by resolution MEPC.14(20) adopted by the Marine Environment Protection Committee of the International Maritime Organization on 7 September 1984; or

(ii) the International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974, as modified by the Protocol of 1978 relating thereto and as amended by Resolutions MSC.1(XLV) and MSC.6(48) adopted by the Maritime Safety Committee of the International Maritime Organization on 20 November 1981 and 17 June 1983, respectively, and as amended by Resolution 1 adopted on 9 November 1988 by the Conference of Contracting Governments to the International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974 on the Global Maritime Distress and Safety System; or

Article 5

i) la Convention internationale de 1973 pour la prévention de la pollution par les navires, telle que modifiée par le Protocole de 1978 y relatif et par la Résolution MEPC.14(20) adoptée le 7 septembre 1984 par le Comité de la protection du milieu marin de l'Organisation maritime internationale; ou

ii) la Convention internationale de 1974 pour la sauvegarde de la vie humaine en mer, telle que modifiée par le Protocole de 1978 y relatif et par les Résolutions MSC.1(XLV) et MSC.6(48) adoptées le 20 novembre 1981 et 17 juin 1983 respectivement par le Comité de la sécurité maritime de l'Organisation maritime internationale, et telle que modifiée par la Résolution 1 adoptée le 9 novembre 1988 par la Conférence des Gouvernements contractants à la Convention internationale de 1974 pour la sauvegarde de la vie humaine en mer sur le système mondial de détresse et de sécurité en mer; ou

Artikel 5

(i) 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg i den lydelse konventionen har erhållit genom 1978 års protokoll till konventionen och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens kommitté för skyddet av den marina miljön genom resolutionen MEPC.14(20) den 7 september 1984, eller

(ii) 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss med de ändringar som föranleds av 1978 års protokoll till 1974 års konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens sjösäkerhetskommitté genom resolutionerna MSC.1 (XLV) och MSC.6(48) den 20 november 1981 respektive den 17 juni 1983, och med ändring genom resolution 1 antagen den 9 november 1988 vid möte, mellan stater anslutna till 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss, om ett globalt sjösäkerhetssystem rörande radiokommunikation.

(iii)	iii)	iii)
(iv) the Convention on the International Regulations for Preventing Collisions at Sea, 1972.	iv) la Convention sur le Règlement international de 1972 pour prévenir les abordages en mer.	(iv) 1972 års internationella sjövägsregler.
(v)	v)	(v)
(b)	b)	(b)

Denna lag träder i kraft den 1 februari 1992.

I fråga om olyckor som inträffat före den 1 december 1987 gäller artikel 4 fjärde stycket i sin äldre lydelse.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 maj 1991

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Engström, Göransson, Dahl, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Wallström, Lööw, Persson, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Freivalds

Proposition om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden

1 Inledning

1.1 Konventionssystemet

I slutet av 1960-talet började man uppmärksamma behovet av särskilda regler om ersättning för skador som orsakats genom oljeutsläpp från fartyg. Ett internationellt samarbete inleddes i syfte att skapa en tillfredsställande reglering av rätten till ersättning för sådana skador. Samarbetet resulterade i två internationella konventioner; den år 1969 avslutade konventionen om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja (ansvarighetskonventionen) och den år 1971 avslutade konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (fondkonventionen).

Ansvarighetskonventionen innebär att en fartygsägare har ett strikt ansvar för skador som har orsakats av oljeutsläpp från hans fartyg. Enligt konventionen har fartygets ägare rätt att för varje olycka begränsa sin ansvarighet till ett belopp motsvarande 133 särskilda dragningsrätter (SDR) per ton av fartygets dräktighet. Ansvarigheten skall dock inte i något fall överstiga 14 miljoner SDR. En SDR motsvarar för närvarande ungefär 8 kr. Den lagstiftning som grundas på ansvarighetskonventionen finns i lagen (1973:1198) om ansvarighet för oljeskada till sjöss.

Redan när ansvarighetskonventionen antogs var man medveten om att den inte gav de skadelidande ett tillräckligt skadeståndsrättsligt skydd. Fondkonventionen utarbetades därför som ett komplement till ansvarighetskonventionen. Genom fondkonventionen upprättades en internationell fond (oljeskadefonden) som ger ytterligare ersättning för oljeskador i de fall då den ersättning som erhålls enligt ansvarighetskonventionen är otillräcklig.

Enligt 1 § första stycket lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden gäller bestämmelserna i artiklarna 1–13 i fondkonventionen i dess lydelse enligt ett i London den 19 november 1976 antaget ändringsprotokoll som svensk lag till den del de inte uteslutande

reglerar de fördragsslutande staternas inbördes förpliktelser och med iakttagande av vad som i övrigt föreskrivs i lagen. I 1 § andra stycket sägs att konventionen i angivna delar har den lydelse som en till lagen fogad bilaga utvisar. De bestämmelser i konventionen som härigenom gjorts omedelbart tillämpliga i Sverige innehåller regler av civilrättslig och processrättslig natur. Det är bl. a. bestämmelserna om fondens skyldighet att utge ersättning till de skadelidande (artikel 4) och till fartygets ägare eller försäkringsgivare (artikel 5; jfr även Ds Ju 1973: 4 s. 114).

Ändringar i fondkonventionen får i vissa hänseenden beslutas av oljeskadefondens församling med tre fjärdedels majoritet (artikel 33). Fondens församling har vid olika tillfällen beslutat att göra sådana ändringar. I det följande avser jag nu att ta upp förhållandet mellan dessa ändringar och svensk rätt.

Regeringen beslutade den 2 maj 1991 att inhämta lagrådets yttrande över det lagförslag som utarbetats i ärendet. Det till lagrådet remitterade förslaget fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Lagrådet har den 14 maj 1991 yttrat sig över lagförslaget och därvid lämnat det utan erinran. Yttrandet fogas till protokollet som *bilaga 2*.

1.2 Ersättning till de skadelidande

Artikel 4.4 (a) och (b) i fondkonventionen innehåller bestämmelser om begränsning av fondens ansvarighet gentemot de skadelidande. Enligt dessa bestämmelser – i deras ursprungliga lydelse men med beaktande av att dåvarande beräkningsenheter ändrats – får för varje olycka det totala belopp som utges i ersättning enligt både ansvarighetskonventionen och fondkonventionen inte överstiga 30 miljoner SDR.

Enligt artikel 4.6 får fondens församling besluta om ändring av det ovannämnda begränsningsbeloppet. Församlingen skall grunda ett sådant beslut på de erfarenheter som har vunnits av inträffade olyckor (särskilt storleken av de skador som orsakats av dessa olyckor). Vidare skall förändringar i penningvärdet beaktas. Begränsningsbeloppet får dock inte fastställas så att det överstiger 60 miljoner SDR. Det ändrade beloppet skall tillämpas på olyckor som inträffar efter den dag då beslutet om ändring fattas. Beslut om ändring av begränsningsbeloppet kräver, enligt artikel 33.1 (a) i fondkonventionen, tre fjärdedels majoritet.

Fondens församling har vid två tillfällen tillämpat artikel 4.6 och beslutat att höja beloppet för den maximala ersättning till skadelidande som totalt kan lämnas vid en och samma olycka.

Senast har fondens församling vid det nionde mötet med församlingen den 22–24 oktober 1986 fastställt det belopp som anges i artikel 4.4 (a) och (b) till 60 miljoner SDR såvitt avser olyckor som inträffar efter den 30 november 1987. Detta beslut av fondens församling har i Sverige tillkännagetts efter beslut av regeringen (se SFS 1986: 797).

2.1 Ersättning till fartygets ägare

Mitt förslag: Den i fondkonventionen i september 1990 gjorda ändringen av vilka internationella sjösäkerhetsföreskrifter som måste vara uppfyllda för att fartygets ägare, eller dennes försäkringsgivare, skall ha rätt till ersättning av oljeskadefonden skall införlivas med svensk rätt.

Skälen för mitt förslag: Enligt artikel 2 i fondkonventionen är ett av ändamålen med oljeskadefonden att befria fartygsägarna från en del av de ekonomiska förpliktelser som de ålagts genom ansvarighetskonventionen. En fartygsägare som på grund av bestämmelserna i ansvarighetskonventionen får utge ersättning för en oljeskada skall alltså kunna återfå en del av detta belopp från fonden. Fartygsägarens rätt till ersättning från fonden för utbetalt skadestånd är beroende av att vissa villkor är uppfyllda. Dessa villkor har ställts upp för att säkerställa att konventioner rörande bl. a. säkerheten till sjöss efterlevs.

Enligt artikel 5.3 (a) i fondkonventionen kan fonden befrias helt eller delvis från sina förpliktelser att gottgöra ägaren till ett fartyg eller dennes försäkringsgivare, om fonden visar att på grund av fel eller försummelse av ägaren själv fartyget i fråga inte uppfyllde föreskrifterna i fyra konventioner som räknats upp i artikeln och olyckan eller skadan helt eller delvis orsakades av att dessa föreskrifter inte uppfyllts.

De konventioner som ursprungligen nämndes i artikel 5.3 var:

- (i) 1954 års internationella konvention till förhindrande av havsvattnets förorening genom olja i dess år 1962 ändrade lydelse,
- (ii) 1960 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss,
- (iii) 1966 års internationella lastlinjekonvention,
- (iv) 1960 års internationella sjövägsregler.

För att inte förlora rätten till ersättning från fonden måste således fartygens ägare hålla och föra sina fartyg i enlighet med föreskrifterna i de nämnda internationella konventionerna. Detta bidrar till att minska risken för olyckor med oljeskador som följd. Vid tiden för fondkonventionens upprättande hade Sverige tillträtt samtliga de i artikel 5.3 nämnda sjösäkerhetskonventionerna (se Ds Ju 1973:4 s. 39).

Artikel 5.4 i fondkonventionen föreskriver att när en ny konvention, som är avsedd att helt eller delvis ersätta något av de instrument som nämns i artikel 5.3, träder i kraft får fondens församling minst sex månader i förväg fastställa en dag då den nya konventionen skall ersätta detta instrument eller del av detta såvitt avser tillämpningen av artikel 5.3. Sådana beslut kräver enligt artikel 33.1 (b) i fondkonventionen tre fjärdedels majoritet.

Vid det åttonde mötet med oljeskadefondens församling beslutade den-

na att tolka artikel 5.4 så att den kan tillämpas även på ändringar i de i artikel 5.3 nämnda konventionerna och detta även om dessa ändringar antagits efter ett förenklat ändringsförfarande (by a tacit amendment procedure).

Till följd av flera beslut av fondens församling med stöd av artikel 5.4 innehåller artikel 5.3 numera följande uppräknig av internationella instrument:

(i) 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg i den lydelse konventionen har erhållit genom 1978 års protokoll till konventionen och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens kommitté för skyddet av den marina miljön genom resolutionen MEPC.14(20) den 7 September 1984,

(ii) 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss med de ändringar som föranleds av 1978 års protokoll till 1974 års konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens sjösäkerhetskommitté genom resolutionerna MSC.1 (XLV) och MSC.6(48) den 20 november 1981 resp. den 17 juni 1983,

(iii) 1966 års internationella lastlinjekonvention, eller

(iv) 1972 års internationella sjövägsregler.

Sverige har tillträtt 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg i den lydelse konventionen har erhållit genom 1978 års protokoll till konventionen (prop. 1975/76: 5, JoU 1975/76: 16, rskr. 1975/76: 58, prop. 1979/80: 167, JoU 1979/80: 48, rskr. 1979/80: 366, jfr SÖ 1980: 7). De ändringar som gjorts i konventionen genom resolutionen den 7 september 1984 har godkänts efter beslut av regeringen.

1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss med ändringar föranledda av 1978 års protokoll har Sverige tillträtt. Ändringarna har godkänts efter beslut av regeringen.

Konventionen om 1972 års internationella sjövägsregler har tillträtts av Sverige efter beslut av regeringen (SÖ 1975: 74).

Med anledning av de nu nämnda besluten i fondens församling om ändringar i artikel 5.3 har regeringen vid olika tillfällen beslutat att ge ändringarna till känna genom särskilda tillkännagivanden i Svensk författningssamling (se SFS 1979: 550, 1980: 613, 1982: 69, 1984: 176 och 1986: 797).

I november 1988 antogs ändringar i 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss och i 1978 års ändringsprotokoll till den konventionen vid konferenser som hölls av Internationella sjöfartsorganisationen. Ändringarna företogs i enlighet med ett förenklat ändringsförfarande som är föreskrivet i konventionen. Ändringarna träder i kraft den 1 februari 1992 och blir då gällande även för Sverige.

Ändringarna i de båda instrumenten hänför sig till det globala sjösäkerhetssystemet rörande radiokommunikation (Global Maritime and Distress System, GMDSS). Ändringarna i 1974 års konvention handlar bl. a. om

krav för innehav av utrustning för sändande och mottagande av nödsignaler och sjösäkerhetsinformation, t. ex. vissa meteorologiska underrättelser. Innehav av sådan utrustning bidrar till säkerheten vid sjötrafik och kan därför anses vara av betydelse för att förhindra förorening genom oljeskador. Ändringarna i 1978 års ändringsprotokoll hänför sig till vissa kontrollåtgärder som är en följd av införandet av sjösäkerhetssystemet för radiokommunikation (GMDSS) och är inte av betydelse för syftet med artikel 5.3 i fondkonventionen.

Vid det trettonde mötet med oljeskadefondens församling den 25–27 september 1990 beslutades att ändringen av 1974 års konvention skulle tas med i uppräknningen över instrument i artikel 5.3 i fondkonventionen. Ändringen i fondkonventionen skall träda i kraft den 1 februari 1992. Den berörda punkten i artikeln fick följande lydelse (ändringen kursiverad):

(ii) 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss med de ändringar som föranleds av 1978 års protokoll till 1974 års konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens sjösäkerhetskommitté genom resolutionerna MSC.1 (XLV) och MSC.6(48) den 20 november 1981 respektive den 17 juni 1983, och med ändring genom resolution 1 antagen den 9 november 1988 vid möte, mellan stater anslutna till 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss, om ett globalt sjösäkerhetssystem rörande radiokommunikation.

Det var redan vid Sveriges tillträde till fondkonventionen förutsatt att de i artikel 5.3 nämnda sjösäkerhetskonventionerna kunde bytas ut mot konventioner med motsvarande innehåll. Det måste också sägas vara ett allmänt svenskt intresse att fartygsägarna följer föreskrifterna i de nämnda sjösäkerhetskonventionerna. Sverige är folkrättsligt bundet av den i september 1990 gjorda ändringen i fondkonventionen. Den bör därför införlivas med svensk rätt.

Jag återkommer i nästa avsnitt till frågan hur ändringen bör införlivas med svensk rätt.

2.2 Hur skall konventionsändringen införlivas med svensk rätt?

Mitt förslag: Den ändring av fondkonventionen som träder i kraft den 1 februari 1992 införlivas med svensk rätt genom lag. Det sker genom en ändring i lagen om ersättning från den internationella oljeskadefonden. Ändringen i den lagen omfattar även tidigare ändringar i fondkonventionen.

Skälen för mitt förslag: De ändringar som hittills genomförts i artikel 4.4 och 5.3 i fondkonventionen efter beslut av fondens församling har tillkännagivits efter beslut av regeringen (se SFS 1979:550, 1980:613, 1982:69, 1984:176 och 1986:797). Detta har varit det förfarande som tidigare

Genom att ansluta sig till fondkonventionen har Sverige ingått en internationell överenskommelse vilken i vissa hänseenden kan ändras genom visst majoritetsbeslut. Ändringar av sådant slag blir bindande för samtliga konventionsstater. Genom att ansluta sig till en sådan konvention förbinder sig Sverige att införa de sålunda beslutade ändringarna i sin interna rättsordning. En underlåtenhet att införliva ändringen med svensk rätt kan innebära ett brott mot åtagandena enligt överenskommelsen. En folkrättslig bundenhet uppkommer alltså som en följd av ändringen. Det är handlingsfriheten för Sverige som stat som påverkas. Ändringarna kommer däremot inte automatiskt att gälla som svensk rätt. Om åtagandena i en överenskommelse inte överensstämmer med den interna rättsordningen, måste denna ändras eller kompletteras genom att åtagandena införlivas med svensk rätt antingen genom transformering, som innebär att den internationella överenskommelsen omarbetas till svensk författningstext, eller genom att åtagandena inkorporeras med den svenska lagstiftningen. (Om det nu anförda se SOU 1974: 100 s. 44 ff. och SOU 1984: 44 s. 97 f. och s. 101).

Enligt lagen om ersättning från den internationella oljeskadefonden gäller – som redan framhållits – artiklarna 4 och 5 i fondkonventionen som svensk lag. Konventionsbestämmelserna har alltså inkorporerats med svensk rätt. Artiklarna reglerar hur fonden skall fullgöra sina huvuduppgifter, nämligen att utge ersättning med vissa belopp till de skadelidande och att befria fartygsägarna från det ökade ekonomiska ansvar som de ålagts genom ansvarighetskonventionen. Bestämmelserna i artiklarna 4 och 5 rör således ekonomiska förhållanden mellan de skadelidande och fonden resp. mellan fartygsägarna och fonden, dvs. förhållanden mellan enskilda. En ändring av artiklarna måste därför enligt min mening införlivas med svensk rätt genom lag (se 8 kap. 2 § regeringsformen).

3 Upprättat lagförslag

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats ett förslag till lag om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

Lagrådet har granskat förslaget.

4 Specialmotivering

Lag om ändring i lagen (1973:199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden

Eftersom det i detta fall är fråga om ändring av en konvention som redan har inkorporerats med svensk rätt bör ändringen inkorporeras genom en ändring i den författning genom vilken konventionen i dess ursprungliga lydelse inkorporerades. Fondkonventionen är upprättad på engelska och

franska språken, vilka båda texter äger lika vitsord. Konventionstexten är, såvitt avser de berörda artiklarna, fogad till lagen som en bilaga (se 1 § andra stycket). Ändringen av de berörda artiklarna sker genom att bilagan till lagen ändras.

De berörda artiklarna återges i bilagan i den lydelse de har efter samtliga nu föreliggande ändringsbeslut. Denna lydelse träder i kraft den 1 februari 1992.

Beträffande artikel 4.4 bör nämnas att fondens ansvar för skada som orsakats av en naturhändelse är begränsat till motsvarande belopp som fondens ansvar för skador till följd av fartygsolyckor.

I artikeln anges ansvarsbegränsningen i form av ett visst antal beräkningenheter, vilket uttryck motsvarar SDR, eller ett i värde motsvarande antal s. k. monetära enheter. En SDR utgör för närvarande ungefär 8 kr.

Ikraftträdandebestämmelsen

Den ändring av artikel 5.3 som beslutats år 1990 träder i kraft den 1 februari 1992. Ändringen av lagen om ersättning från den internationella oljeskadefonden bör träda i kraft samtidigt.

Beträffande artikel 4.4 anges särskilt att den nu angivna lydelsen av bilagan inte avser olyckor som har inträffat före den 1 december 1987 (jfr SFS 1986:797).

5 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

Lag om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden

till följd av ändringar av den i Bryssel den 18 december 1971 avslutade konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja skall ha följande lydelse¹.

*Bilaga***Artiklarna 1 – 13 av den internationella konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja²**

International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage

(Supplementary to the International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1969)

Compensation and indemnification
Article 4

4. (a) Except as otherwise provided in subparagraph (b) of this paragraph, the aggregate amount of compensation payable by the the Fund under this Article shall in respect of any incident be

Convention internationale portant création d'un fonds international d'indemnisation pour les dommages dus à la pollution par les hydrocarbures

(destinée à compléter la Convention internationale de 1969 sur la responsabilité civile pour les dommages dus à la pollution par les hydrocarbures)

Indemnisation et prise en charge financière
Article 4

4. a) Sauf dispositions contraires de l'alinéa b) du présent paragraphe, le montant total des indemnités que le Fonds doit verser pour un événement déterminé en vertu du présent article est

Internationell konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja

(utgörande tillägg till 1969 års internationella konvention om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja)

Ersättning och gottgörelse
Artikel 4

4. (a) Om ej annat föreskrivs under (b) i detta stycke, är det sammanlagda ersättningsbelopp som fonden skall utge enligt denna artikel för en och samma olycka begränsat så att sum-

¹ Ändringarna innebär att artikel 4 fjärde stycket och artikel 5 tredje stycket (a) (i), (ii) och (iv) i bilagan till lagen får ändrad lydelse.

² Artiklarna 14–48 finns intagna i prop. 1973:140 s. 264–295.

Compensation and indemnification

Indemnisation et prise en charge financière

Ersättning och gottgörelse

Article 4

Article 4

Artikel 4

limited, so that the total sum of that amount and the amount of compensation actually paid under the Liability Convention for pollution damage caused in the territory of the Contracting States, including any sums in respect of which the Fund is under an obligation to indemnify the owner pursuant to Article 5, paragraph 1, of this Convention, shall not exceed 60 millions units of account or 900 million monetary units.

limité de manière que la somme de ce montant et du montant des indemnités effectivement versées, en vertu de la Convention sur la responsabilité, pour réparer des dommages par pollution survenus sur le territoire des Etats contractants, y compris toute prise en charge financière dont le Fonds devra accorder le bénéfice au propriétaire en application de l'article 5, paragraphe 1, de la présente Convention n'excède pas 60 millions d'unités de compte ou 900 millions d'unités monétaires.

man av nämnda belopp och det ersättningsbelopp, som faktiskt betalats enligt ansvarighetskonventionen för skada genom förorening som uppkommit inom fördragslutande stats område, inbegripet varje belopp som fonden är skyldig att gottgöra ägaren enligt artikel 5 första stycket i denna konvention, icke får överstiga 60 miljoner beräkningsenheter eller 900 miljoner monetära enheter.

(b) The aggregate amount of compensation payable by the Fund under this Article for pollution damage resulting from a natural phenomenon of an exceptional, inevitable and irresistible character shall not exceed 60 million units of account or 900 million monetary units.

b) Le montant total des indemnités que le Fonds doit verser en vertu du présent article pour des dommages par pollution résultant d'un phénomène naturel de caractère exceptionnel, inévitable et irrésistible, ne peut excéder 60 millions d'unités de compte ou 900 millions d'unités monétaires.

(b) Det sammanlagda ersättningsbelopp som får betalas av fonden enligt denna artikel för skada genom förorening, som orsakats av en naturhändelse av osedvanlig karaktär vilken icke kunnat undvikas och vars följder icke kunnat förhindras, får icke överstiga 60 miljoner beräkningsenheter eller 900 miljoner monetära enheter.

Article 5

Article 5

Artikel 5

3. The Fund may be exonerated wholly or partially from its obligations under paragraph 1 towards the owner and his guarantor if the Fund proves that as a result of the actual fault or privity of the owner:

3. Le Fonds peut être exonéré, en tout ou en partie, des obligations qui lui incombent envers le propriétaire et son garant au titre des paragraphes 1 et 2 du présent article, s'il prouve que, par la faute personnelle du propriétaire:

3. Fonden kan befrias helt eller delvis från sina förpliktelser mot ägaren och dennes garant enligt första stycket, om fonden visar att på grund av fel eller försummelse av ägaren själv:

(a) the ship from which the oil causing the pollution

a) le navire dont proviennent les hydrocarbures qui

(a) det fartyg från vilket den olja som orsakade ska-

Article 5	Article 5	Artikel 5
<p>damage escaped did not comply with the requirements laid down in:</p> <p>(i) the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973, as modified by the Protocol of 1978 relating thereto, and as amended by resolution MEPC.14(20) adopted by the Marine Environment Protection Committee of the International Maritime Organization on 7 September 1984; or</p> <p>(ii) the International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974, as modified by the Protocol of 1978 relating thereto and as amended by Resolutions MSC.1(XLV) and MSC.6(48) adopted by the Maritime Safety Committee of the International Maritime Organization on 20 November 1981 and 17 June 1983, respectively, and as amended by Resolution 1 adopted on 9 November 1988 by the Conference of Contracting Governments to the International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974 on the Global Maritime Distress and Safety System; or</p>	<p>ont causé le dommage par pollution n'a pas observé les prescriptions formulées dans:</p> <p>i) la Convention internationale de 1973 pour la prévention de la pollution par les navires, telle que modifiée par le Protocole de 1978 y relatif et par la Résolution MEPC.14(20) adoptée le 7 septembre 1984 par le Comité de la protection du milieu marin de l'Organisation maritime internationale; ou</p> <p>ii) la Convention internationale de 1974 pour la sauvegarde de la vie humaine en mer, telle que modifiée par le Protocole de 1978 y relatif et par les Résolutions MSC.1(XLV) et MSC.6(48) adoptées le 20 novembre 1981 et 17 juin 1983 respectivement par le Comité de la sécurité maritime de l'Organisation maritime internationale, et telle que modifiée par la Résolution 1 adoptée le 9 novembre 1988 par la Conférence des Gouvernements contractants à la Convention internationale de 1974 pour la sauvegarde de la vie humaine en mer sur le système mondial de détresse et de sécurité en mer; ou</p>	<p>dan genom förorening härörde icke uppfyllede föreskrifterna i</p> <p>(i) 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg i den lydelse konventionen har erhållit genom 1978 års protokoll till konventionen och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens kommitté för skyddet av den marina miljön genom resolutionen MEPC.14(20) den 7 september 1984, eller</p> <p>(ii) 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss med de ändringar som föranleds av 1978 års protokoll till 1974 års konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens sjösäkerhetskommitté genom resolutionerna MSC.1 (XLV) och MSC.6(48) den 20 november 1981 resp. den 17 juni 1983, och med ändring genom resolution 1 antagen den 9 november 1988 vid möte, mellan stater anslutna till 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss, om ett globalt sjösäkerhetssystem rörande radiokommunikation.</p>

(iii)	iii)	iii)
(iv) the Convention on the International Regulations for Preventing Collisions at Sea, 1972.	iv) la Convention sur le Règlement international de 1972 pour prévenir les abordages en mer.	(iv) 1972 års internationella sjövägsregler.
(v)	v)	(v)
(b)	b)	(b)

Denna lag träder i kraft den 1 februari 1992.

I fråga om olyckor som inträffat före den 1 december 1987 gäller artikel 4 fjärde stycket i sin äldre lydelse.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1991–05–14

Närvarande: f. d. regeringsrådet Bengt O. Hamdahl, regeringsrådet Bertil Werner, justitierådet Ulf Gad.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 2 maj 1991 har regeringen på hemställan av statsrådet Freivalds beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

Förslaget har inför lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Tomas Norström.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

